

REGU § 63

Information. Region Gotlands deltagande i "Isla Bonita"

Ärendenummer: RS 2026/1445

Regionalt utvecklingsutskotts förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Våren 2025 bjöds Region Gotland in att delta i en EU-ansökan inom Horizonprogrammet med fokus på restaurering av havs- och vattenmiljöer på öar. Tillsammans med bland annat Uppsala universitet Campus Gotland, Länsstyrelsen, Sportfiskarna och IVL Svenska Miljöinstitutet anslöt sig Region Gotland till projektansökan.

Projektet syftar till att skapa demonstrationsmiljöer på nio europeiska öar för att visa hur vattenrelaterade ekosystem kan återställas. Gotland blir en av tre demonstrationsöar i Östersjöområdet och kommer att genomföra restaureringsåtgärder på land, i vattendrag och i kustzoner.

Ansökan beviljades i februari 2026 och projektet startar nu i september med en löptid på fem år. Det är helfinansierat av EU och tillför Gotland drygt 13 miljoner kronor, varav cirka 7,4 miljoner disponeras av Region Gotland.

Projektet stödjer regionens mål om att säkra miljö och vatten, stärker arbetet med biologisk mångfald och ger värdefulla erfarenheter av naturrestaurering samt europeiskt samarbete på området.

Bedömning

Gotland har många utmaningar kopplade till vatten. Fokuset på att lösa problemen kring vattenförsörjning är centralt, vilket gör att andra, angelägna utmaningar med kopplingar till vatten inte får samma uppmärksamhet.

Det aktuella projektet inom denna Horizonutlysning kan kopplas till Region Gotlands regionala utvecklingsstrategi (prioriteringen "Säkra miljö och vatten" och en av dess inriktningar "Skydda och förstärk tillgången till yt- och grundvatten"). I genomförandeprogrammet för klimat, miljö och energi finns också ett specifikt insatsområde kring klimatförändringar och biologisk mångfald.

Eftersom det var meriterande för ansökan i sin helhet att så många lokala kommuner/regioner som möjligt var ansvariga för demonstrationsmiljöerna föll det sig naturligt att Region Gotland axlade rollen som lokal projektledare. Det bör understrykas att projektet är fullfinansierat av EU och kommer innebära att Gotland tillförs drygt 13 miljoner kronor utan krav på medfinansiering. Aktuell fördelning, beroende på växelkurs, är att Region Gotland disponerar ungefär 7,4 miljoner kronor av dessa.

Projektet kommer i hög grad innebära ett lärande på många nivåer. Inte minst kring hur Gotland ska förhålla sig till EU:s naturrestaureringsförordning och dess tillämpning i Sverige. Parallellt med praktiska åtgärder ska projektet också uppmuntra till samarbeten mellan och inom regioner.

För Region Gotland utgör projektet dessutom en möjlighet för internt lärande kring finansiering via andra europeiska källor än exempelvis regionalfonden och inte minst hur miljörelaterade mål inom regional utveckling kan omsättas i praktisk handling inom andra förvaltningar.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jonas Nilsson, ekostrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Projektskiss Gotland Integrated Land-to-Sea Restoration Demonstrator
2025-06–30

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-06-26